

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 56/2020-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Burian & partners, s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 1, Žilina, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Burian, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 93/2018 (predtým pod sp. zn. 19 Rob 416/2014) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED], na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 93/2018 (predtým pod sp. zn. 19 Rob 416/2014) p o r u š e n é b o l i .

2. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý nahradiť obchodnej spoločnosti [REDACTED], trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopäťnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet advokátskej kancelárie Burian & partners, s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 1, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 93/2018 [predtým pod sp. zn. 19 Rob 416/2014 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“)].

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 27. októbra 2014 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľky o zaplatenie sumy 52 804 € s príslušenstvom, o ktorej nebolo do dňa doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu právoplatne rozhodnuté.

3. Sťažovateľka okrem chronológie jednotlivých úkonov v napadnutom konaní v ústavnej sťažnosti uviedla, že *„odo dňa 27.10.2014, kedy Sťažovateľ podal na súd návrh na vydanie platobného rozkazu resp. odo dňa 27.11.2014, kedy Sťažovateľ podal na súd čiastočné späťvzatie návrhu Okresný súd Žilina vykonal len úkony týkajúce sa povinnosti Sťažovateľa zaplatiť súdny poplatok. Do pozornosti dávame najmä obdobie od vydania*

Uznesenia Krajského súdu zo dňa 1.10.2015, sp. zn. 13Cob/259/2015, ktorým Krajský súd vrátil vec Okresnému súdu v Žiline, kedy Okresný súd v Žiline následne v roku 2016, opätovne dvakrát v roku 2017 vyzýval Sťažovateľa na zdokladovanie majetkových pomerov, pričom tieto doklady boli súdu zasielané Sťažovateľom opätovne, pričom Sťažovateľ poskytoval súdu maximálnu súčinnosť a požadované doklady viackrát predložil. Okresný súd v Žiline v období od 1.10.2015 neurobil žiaden úkon, ktorým by sa venoval meritu sporu, nevydal platobný rozkaz, nevytýčil pojednávanie, a to napriek žiadosti o vytýčenie termínu pojednávania Sťažovateľa zo dňa 13.4.2017. Opätovnými a zbytočnými výzvami na dokladovanie aktuálnych pomerov účastníka konania (4.1.2016, 15.6.2017, 13.11.2017) Okresný súd v Žiline nerozhodol do dňa 9.1.2018 (Uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov) ani len o nároku Sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd v Žiline od doručenia žaloby dňa 27.10.2014 nevykonal žiaden úkon v merite sporu, do 9.1.2018 (za obdobie viac ako 3 rokov) sa Okresný súd v Žiline nevysporiadal ani len s takou elementárnou vecou ako je nárok na oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok a Sťažovateľa len opakovane vyzýval na dokladovanie pomerov, pričom vo veci nekonal. Za prietahy vo vyššie uvedenom konaní zodpovedá Okresný súd Žilina, nakoľko súd má povinnosť postupovať v konaní bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ sa o predĺženie doby konania nijako nepričinil a na všetky súdne výzvy reagoval promptne s poskytnutím maximálnej súčinnosti.“.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľka v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nálež, ktorým vysloví porušenie jej v bode 1 označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka sa zároveň domáha, aby ústavný súd prikázal v napadnutom konaní okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho sa sťažovateľka domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Procesný postup ústavného súdu a vyjadrenie odporcu k ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 56/2020-25 z 13. februára 2020 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania okresného súdu vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. 1 SprS 98/2020 z 10. marca 2020. Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 2. apríla 2020 podpredsedníčka okresného súdu okrem iného uviedla:

„K neprimeranému časovému odstupu medzi jednotlivými úkonmi súdu došlo od 08.02.2016 (č. 1. 85 spisu), kedy sťažovateľka predložila súdu požadované tlačivo potrebné pre opätovné rozhodnutie ojej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, do 09.01.2018, kedy bolo ojej žiadosti rozhodnuté (č. 1. 151 spisu). Medzi uvedenými dátumami boli síce sťažovateľke zaslané dve výzvy súdu na doplnenie dokladov k jej žiadosti, ale prvá z nich až dňa 15.06.2017 (č. 1. 97 spisu) a druhá dňa 13.11.2017 (č. 1. 116) - táto výlučne z dôvodu potreby uvedenia aktuálnych údajov. Mám za to, že mimo uvedené obdobie súd v zásade vykonával úkony vo veci priebežne. Na dĺžku konania mala prirodzene vplyv aj samotná existencia žiadosti sťažovateľky ojej oslobodenie od súdnych poplatkov s následným využitím opravných prostriedkov proti rozhodnutiam súdu. Po zaplatení súdneho poplatku (13.7.2018) súd vo veci konal v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku a na deň 29.03.2019 nariadil pojednávanie.

V súvislosti s podanou ústavnou sťažnosťou však považujem za dôležité poukázať na skutočnosť, že sťažovateľka v konečnom dôsledku nemala záujem na prerokovaní jej veci. Dňa 17.12.2018 (č. 1. 227 spisu) bola sťažovateľka vyzvaná na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovanej k podanej žalobe. Na uvedenú výzvu súdu nereagovala a dňa 12.01.2019 (č. 1. 273 spisu) podala sťažnosť Ústavnému súdu Slovenskej republiky, v ktorej namietala prieťahy v konaní. Všeobecný súd vo veci nariadil na deň 29.03.2019 pojednávanie.

Sťažovateľka dňa 28.03.2019 (č. 1. 237) doručila súdu späťvzatie žaloby, ktoré odôvodnila tým, že po tak dlhej dobe od podania žaloby nemá záujem uplatňovať svoje práva a nároky súdnou cestou.

Je bezpochyby legitímnym právom žalobcu disponovať s podanou žalobou a túto v ktoromkoľvek štádiu konania vziať späť. Zároveň sa však domnievam, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je možné posudzovať izolovane a oddeliť ho od účelu, ktorý sleduje, a tým je ochrana uplatnených práv a právom chránených záujmov dotknutých subjektov. S poukazom na dôvod uvedený sťažovateľkou v späť vzatí žaloby možno konštatovať, že jej rozhodnutie nepokračovať v konaní nemalo podklad v objektívnych vonkajších okolnostiach, ale vychádzalo výlučne z jej vnútorného postoja k uplatnenému nároku. Z tohto dôvodu sa domnievam, že motiváciou sťažovateľky v prípade podanej ústavnej sťažnosti nie je dosiahnutie ochrany svojich ústavných práv, ale výlučne finančného zadosťučinenia.“

7. Právny zástupca sťažovateľky v stanovisku, ktorým reagoval na vyjadrenie podpredsedníčky okresného súdu, uviedol, že *«sťažovateľ si k uvedeným skutočnostiam tvrdným porušovateľom dovoľuje uviesť, že sťažovateľ dodržiaval všetky stanovené lehoty riadne a včas, a preto nie je v súlade so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, aby porušovateľ vyruboval súdny poplatok v období 5 rokov od podania žaloby. Vo vzťahu k tvrdeniu porušovateľa, že sťažovateľke bola zaslaná výzva (druhá dňa 13.11.2017 – výlučne z dôvodu potreby uvedenia aktuálnych údajov, uvádzame, že keby konal porušovateľ bez prieťahov, tak k tomuto nemuselo dôjsť. Sťažovateľ zbral žalobu v celom rozsahu späť po analýze svojim účtovným poradcom, ktorý vyhodnotil predmetnú pohľadávku za „ťažko vymožiteľnú“ (nerentabilne uplatnenú), a s tými spojenými prieťahmi zo strany porušovateľa.»*

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv uvedených v bode 1.

III.

Chronológia procesných úkonov v napadnutom konaní okresného súdu

9. Ústavný súd z ústavnej sťažnosti a zo spisu okresného súdu, ktorý bol vyžiadaný, zistil tento priebeh napadnutého konania okresného súdu:

- 27. októbra 2014 sťažovateľka doručila okresnému súdu žalobu o zaplatenie sumy 52 804 € s príslušenstvom;

- 5. novembra 2014 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku;

- 27. novembra 2014 sťažovateľka doručila okresnému súdu čiastočné späťvzatie žaloby, odvolanie proti výzve na zaplatenie súdneho poplatku a návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov;

- uznesením okresného súdu z 11. mája 2015 nebolo sťažovateľke priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala odvolanie;

- uznesením Krajského súdu v Žiline z 1. októbra 2015 bolo uznesenie okresného súdu z 11. mája 2015 zrušené a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie;

- 4. januára 2016 okresný súd vyzval sťažovateľku na vyplnenie tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníkov konania;

- 8. februára 2016 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníkov konania;

- 13. apríla 2017 sťažovateľka podala na okresnom súde žiadosť o skoré nariadenie termínu pojednávania;

- 15. júna 2017 okresný súd vyzval sťažovateľku na doloženie daňového priznania za rok 2016 a výpisov z účtov za posledné 3 mesiace;

- 26. júna 2017 sťažovateľka doručila požadované listiny okresnému súdu;

- 13. novembra 2017 okresný súd vyzval sťažovateľku na opätovné predloženie aktuálnych dokladov pre účely oslobodenia od súdnych poplatkov;

- 12. decembra 2017 sťažovateľka doručila požadované listiny okresnému súdu;

- uznesením okresného súdu z 9. januára 2018 nebolo priznané sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov a proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala sťažnosť;

- uznesením okresného súdu z 27. marca 2018 bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľky;
- 15. mája 2018 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 1 674 €;
- 13. júla 2018 bol sťažovateľkou zaplatený súdny poplatok;
- 30. júla 2018 bola vec sťažovateľky prevedená do registra Cb a bola jej pridelená sp. zn. 44 Cb 93/2018;
- uznesením okresného súdu z 25. septembra 2018 bola protistrana vyzvaná, aby sa vyjadrila k žalobe;
- 29. októbra 2018 protistrana doručila okresnému súdu vyjadrenie k žalobe;
- uznesením okresného súdu z 22. novembra 2018 bola sťažovateľka vyzvaná, aby sa vyjadrila k vyjadreniu protistrany k žalobe;
- vo februári 2019 bol nariadený termín pojednávania na 29. marec 2019 (upovedomenie o termíne bolo sťažovateľke doručené 1. marca 2019);
- 28. marca 2019 sťažovateľka doručila okresnému súdu späťvzatie žaloby;
- 29. marca 2019 bolo hlavné pojednávanie odročené z dôvodu späťvzatia žaloby;
- uznesením okresného súdu z 29. marca 2019 bolo konanie zastavené a protistrane bol priznaný nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu;
- uznesením okresného súdu sp. zn. 44 Cb 93/2018 z 10. júla 2019 bolo rozhodnuté o výške trov konania;
- uznesením okresného súdu sp. zn. 44 Cb 93/2018 z 9. septembra 2019 bolo rozhodnuté o vrátení súdneho poplatku sťažovateľke.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľka sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

15. Základnou povinnosťou súdu a zákonného sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca bol podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie

dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, bol súd prvého stupňa podľa § 226 OSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

16. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý v čl. 17 upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania. Podľa § 157 ods. 1 CSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (obdobne § 100 ods. 1 OSP).

V.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

18. Pri posudzovaní prvého kritéria ústavný súd konštatuje, že v tejto veci okresný súd rozhodol o zastavení napadnutého konania na základe spät'vzatia žaloby sťažovateľkou. Ústavný súd neskúmal právnu a skutkovú zložitosť tejto veci, lebo tá v konečnom dôsledku nemohla mať vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu.

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného

práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní súdneho spisu nezistil nedostatočnú aktivitu či súčinnosť zo strany sťažovateľky ako účastníčky konania. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka svojím správaním neprispela k predĺženiu napadnutého konania okresného súdu.

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu v bode 1 uvedených základných práv, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

21. Ústavný súd zo spisu okresného súdu zistil, že v napadnutom konaní okresný súd spočiatku postupoval plynulo. Okolnosťou, ktorá neskôr narušila plynulosť konania, bola nečinnosť okresného súdu, a to v období od 8. februára 2016, keď sťažovateľka doručila okresnému súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníkov konania, do 15. júna 2017, keď okresný súd vyzval sťažovateľku na doloženie daňového priznania za rok 2016 a výpisov z účtov za posledné 3 mesiace.

22. Ústavný súd nepovažuje výzvy okresného súdu zo 4. januára 2016 a 13. apríla 2017, na základe ktorých okresný súd vyzval sťažovateľku na predloženie dokladov, za efektívne úkony. Túto skutočnosť odôvodňuje tým, že okresný súd po predložení požadovaných dokladov bezprostredne nerozhodol o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov (ďalej len „žiadosť sťažovateľky“), čím sa neskôr tieto doklady stali neaktuálnymi. Z tohto dôvodu bola sťažovateľka opätovne vyzvaná na ich predloženie (výzva z 13. novembra 2017), čím sa predlžovalo rozhodovanie okresného súdu v tejto otázke (spoločne v bode 21 uvedenu nečinnosťou), čo malo vplyv aj na celkovú dĺžku napadnutého konania.

23. Ústavný súd tiež dodáva, že okresný súd po právoplatnom rozhodnutí o žiadosti sťažovateľky konal priebežne, riadne a bez prietáhov až do skončenia napadnutého konania.

24. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

25. Podpredsedníčka okresného súdu tiež konštatovala, že na dĺžku konania mala vplyv aj samotná žiadosť sťažovateľky vrátane využitia opravných prostriedkov proti rozhodnutiam súdu týkajúcim sa súdneho poplatku (ďalej len „opravné prostriedky“).

26. Pokiaľ sťažovateľka v napadnutom konaní podala žiadosť a tiež využila opakovane opravné prostriedky, ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi (napr. v aktuálnom čase podľa Občianskeho súdneho poriadku, neskôr podľa Civilného sporového poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie jej práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01). Využitím svojich práv na podanie žiadosti a opravných prostriedkov teda sťažovateľka neprispela svojím správaním k zbytočným priet'ahom v konaní, avšak musela si byť vedomá toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu rozhodnutia v jej veci.

27. Okresný súd bol povinný postupovať tak, aby o žiadosti sťažovateľky bolo čo najskôr právoplatne rozhodnuté. Ústavný súd konštatuje, že o žiadosti sťažovateľky bolo s konečnou platnosťou rozhodnuté až uznesením okresného súdu z 27. marca 2018. V tejto súvislosti ústavný súd považuje dĺžku rozhodovania okresného súdu o žiadosti sťažovateľky (skoro 40 mesiacov) za absolútne neakceptovateľnú. Okresný súd teda nezvolil procesný

postup v napadnutom konaní smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa (do späťvzatia žaloby) sťažovateľka nachádzala. Je zrejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

VI.

Záver

K bodu 1 výrokovvej časti nálezu

28. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K bodu 2 výrokovvej časti nálezu

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd postupoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

31. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej

republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola vo výške 980 €) a zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2019 v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

32. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v celkovej sume 415,51 € vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH)], a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2019 zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky] a písomné podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], a dve paušálne náhrady hotových výdavkov v roku 2019 zvýšené o 20 % DPH. Ústavný súd nepriznal právnomu zástupcovi sťažovateľky odmenu a režijný paušál za repliku k vyjadreniu okresného súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľky. Túto skutočnosť ústavný súd odôvodňuje tým, že právny zástupca sťažovateľky v tomto podaní zopakoval skutočnosti, ktoré už uviedol v ústavnej sťažnosti (súčinnosť sťažovateľky v napadnutom konaní, dĺžka rozhodovania okresného súdu o súdnom poplatku). Právny zástupca sťažovateľky tiež uviedol skutočnosti, ktoré samy osebe vyplývajú z priebehu napadnutého konania (neefektívne úkony okresného súdu, ku ktorým sa ústavný súd vyjadril v bode 22). Právny zástupca sťažovateľky teda síce reagoval na vyjadrenie podpredsedníčky okresného súdu, ale bez uvedenia nových skutočností, ktoré by mali vplyv na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej (vrátane dôvodov späťvzatia žaloby sťažovateľkou). Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu.

33. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

K bodu 3 výrokovej časti nálezu

34. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

35. Sťažovateľka sa tiež domáhala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Keďže napadnuté konanie okresného súdu bolo právoplatne skončené, ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

36. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

37. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

38. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

39. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € z dôvodu, že *„právna neistota Sťažovateľa v uvedenej veci a porušovanie jeho práva na prerokovanie veci bez prietáhov a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote pretrváva už viac ako 4 roky...“*.

40. Berúc do úvahy najmä skutočnosť, že sťažovateľka v dôsledku späťvzatia žaloby (bez ohľadu na dôvod) stratila záujem na meritórnom prerokovaní veci, s ktorou sa obrátila

na okresný súd, a preto už ani nemôže trvať na odstránení stavu právnej neistoty, ktorá je, ako už bolo uvedené, podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ústavný súd s'ťažovateľke finančné zadosťučinenie nepriznal.

VII.

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu